Advies toekomst Streekarchief Epe, Hattem, Heerde

“Ontwikkeling e-Depot, huidige dienstverlening en verzwaring taken zijn reden voor nieuwe koers”

Auteurs: Saskia Stegeman, Marja Vink, Ellard de Vries, Gerrit Kouwenhoven en Arjan Lam

Versie: definitief
Datum: 19 mei 2022

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Huidige samenwerking 4
2.1 Huidige samenwerking Streekarchief EHH 4
2.2 Beleid samenwerking in de regio 4
3. Randvoorwaarden oplossing 6
3.1 Inhoudelijke randvoorwaarden 6
3.2 Bestuurlijke en beleidsmatige randvoorwaarden 7
4. Businesscase organisatie e-Depot 8
4.1 Managementsamenvatting businesscase 8
4.2 Ontwikkelingen na businesscase? 9
4.3 Zijn er nog alternatieven? 9
4.4 Voorkeursscenario 10
5. Voorstel voor organisatie 11
5.1 Inleiding 11
5.2 Dienstverlening huidig Streekarchief versus verwachting dienstverlening 11
5.2.1 Dienstverlening huidig Streekarchief EHH 11
5.2.2 Taakverzwaring door nieuwe ontwikkelingen (o.a. nieuwe Archiefwet) 12
5.2.3 Dienstverlening archiefinstelling 13
5.2.4 Normering/benchmark archiefinstellingen 14
5.2.5 Conclusie en advies 14
5.3 Oplossing binnen Streekarchief EHH of aansluiten andere archiefinstelling 14
5.4 Afsluiten DVO of aansluiten GR 17
5.5 Keuze archiefinstelling 17
5.6 Conclusie en advies 21
6. Impact organisatorische oplossing 22
6.1 Financiën 22
6.1.1 Huidige kosten Streekarchief EHH 22
6.1.2 Indicatieve structurele kosten 22
6.1.3 Incidentele kosten aansluiting 24
6.1.4 Gevolgen begroting 24
6.2 Juridisch 25
6.2.1 Gevolgen opheffing huidige Streekarchief EHH 25
6.2.2 Aanbestedingsregels 25
6.2.3 Aansluittraject 25
6.3 Personeel 26
7. Vervolgstappen 27
7.1 Planning/mijlpalen 27

1. Inleiding

De gemeenten Epe, Hattem en Heerde brengen hun analoge te bewaren archieven over aan het Streekarchief Epe, Hattem en Heerde (EHH). Echter, voor de overdracht van digitale informatie in een e-Depot heeft het Streekarchief nog geen oplossing. Om hier richting aan te geven heeft het Streekarchief in juni 2020 een businesscase opgesteld, waarin een viertal scenario's voor het e-Depot zijn uitgewerkt. Het voorkeursscenario dat hieruit naar voren kwam is om aan te sluiten bij een archiefdienst met een e-Depotvoorziening.

Bij de bespreking van de uitkomsten van de businesscase en het adviestraject dat hier op volgde werd duidelijk dat de uitkomsten van de businesscase, niet los gezien konden worden van:

- De visie van de individuele gemeenten op duurzame en toegankelijke informatie.
  Het belang van goede archivering is door digitalisering van de samenleving en de informatie aanzienlijk toegenomen. Archivering wordt een wat verouderde term, we kunnen veel beter spreken van het meer eigentijdse begrip informatiebeheer. Digitale informatie bevindt zich in feite overal in de organisatie en het is een grote uitdaging om deze informatie toegankelijk en bruikbaar te houden. Zeker met het oog op díe informatie die duurzaam of blijvend moet worden bewaard voor de toekomst. Die informatie vormt immers een belangrijke bron voor onderzoek door journalisten, schrijvers, historici en burgers. De taken van een archiefinstelling moeten dan ook steeds meer als verlengstuk van de gemeentelijke teams Informatie gezien worden. Het goed digitaal overbrengen betekent dat aan de voorkant bij de gemeenten de informatie al goed gestructureerd moet zijn. Dit vergt een goed samenspel, waarbij de expertise van een archiefinstelling een belangrijke factor is.
- Het functioneren van het huidige Streekarchief EHH in relatie tot de gewenste dienstverlening.
  De huidige gewenste dienstverlening is in 2008 beschreven in de gemeenschappelijke regeling Streekarchief Epe, Hattem, Heerde en in de "Instructie streekarchivaris streekarchief Epe, Hattem, Heerde. Deze beschrijving voldoet in hoofdlijn nog steeds en komt overeen met wat de meeste archiefdiensten in Nederland ook normaal vinden als ambitieniveau. Dit is ook de dienstverlening die wij verwachten van een archiefinstelling.
  Door de toenemende digitalisering is er echter wel dienstverlening nodig op zowel analoge als digitale archieven. De dienstverlening op het gebied van beheer, toezicht en advies van digitale archieven vergt andere en meer diverse kennis (bijv. adviestaken, functioneel beheer taken) en extra capaciteit.
  In vergelijking met andere archiefinstellingen is het aantal fte van het Streekarchief EHH fors lager. In de afgelopen 40 jaar is de formatie ook nooit aangepast. Als gevolg hiervan kunnen niet alle (wettelijke) taken uitgevoerd worden of met onvoldoende kwaliteit. Daarnaast vormt momenteel de continuïteit van de dienstverlening een fors risico.
- De taakverzwaring voor archiefinstellingen.
  De komst van de nieuwe Archiefwet en de Wet open overheid (Woo) levert een forse taakverzwaring voor informatiebeheer bij gemeenten en archiefinstellingen op. Dit wordt met name veroorzaakt door de verkorting van de overbrengingstermijn naar 10 jaar en de extra benodigde aandacht voor openbaarheid, openbaarheidsbeperking en inzagemogelijkheid (beperkt openbaar archief). Ook vanuit de VNG en het Rijk wordt erop aangedrongen om de formatie hiervoor op orde te brengen.

In de afgelopen periode hebben de individuele gemeenten hun visie op duurzame en toegankelijke informatie opgesteld. De gemeenten Hattem en Heerde hebben dit vanuit samenwerkingsverband H2O (Hattem, Heerde en Oldebroek) gedaan en de gemeente Epe heeft dit op individueel niveau gedaan.

Gezamenlijk zijn we vervolgens aan de slag gegaan met het onderzoek om te bepalen welke organisatorische oplossing, gezien de drie hierboven genoemde punten, de meest toekomstbestendige oplossing biedt om alle huidige en toekomstige (wettelijke) taken uit te kunnen voeren en aansluit bij de gemeentelijke visie op duurzame en toegankelijke informatie.

In dit advies wordt u geïnformeerd over de uitkomst van het onderzoek en is een voorstel uitgewerkt voor aansluiting bij Streekarchivariaat NW Veluwe en opheffing van Streekarchief EHH. Ook de consequenties hiervan en vervolgstappen om dit te realiseren treft u hierbij aan.

In hoofdstuk 2 wordt allereerst ingegaan op de huidige samenwerking en het beleid vanuit de drie gemeenten t.a.v. samenwerking. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 de randvoorwaarden geschetst waarbinnen de toekomstige oplossing moet worden gerealiseerd. In hoofdstuk 4 wordt u geïnformeerd over de uitkomsten van de businesscase, wat de aanleiding is geweest van dit advies. In hoofdstuk 5 behandelen we o.a. de gewenste dienstverlening en diverse onderzoeken om de gewenste organisatorische oplossing te bepalen. In hoofdstuk 6 bepalen we de impact van de best passende oplossing en tot slot beschrijven we in hoofdstuk 7 de stappen om te komen tot realisatie van deze oplossing.
Dit advies wordt eerst voorgelegd aan de Streekarchiefcommissie voor advies en daarna ter besluitvorming voorgelegd aan de colleges van de drie gemeenten.

2. Huidige samenwerking

2.1 Huidige samenwerking Streekarchief EHH

In 1982 is de gemeenschappelijke regeling Streekarchivariaat Noord-Veluwe opgesteld voor de gemeenten Hattem, Heerde en Epe. Het jaar daarop werd een gezamenlijke streekarchivaris benoemd die rondreisde langs de drie gemeentehuizen waar de archieven die hij beheerde zich bevonden. In de periode rond 2007 werd duidelijk dat van alle drie gemeenten de plaatselijke archiefbewaarplaatsen vol raakten en dat de kwaliteit volgens de provinciale archiefinspectie te kort schoot. In 2007 is dan ook besloten om een gezamenlijke archiefbewaarplaats te bouwen in Epe. Daartoe moest ook de gemeenschappelijke regeling worden vernieuwd en dat is gebeurd bij hetzelfde besluit in 2007. Epe werd centrumgemeente in plaats van Hattem. Deze regeling onder de naam Streekarchief Epe, Hattem en Heerde is nog van kracht.

De nieuwe archiefbewaarplaats in Epe is geschikt voor 3500 strekkende meter archief en voldoet aan alle eisen van de toenmalige Regeling bouw en inrichting archiefruimten en archiefbewaarplaatsen (zoals een goede klimaatbeheersing). De bouwkosten waren € 1.300.000. In een hoek van het gemeentehuis met een eigen ingang is het kantoor voor de archivaris en de studiezaal voor het publiek.

De ambtelijke bezetting is nog steeds één archivaris, met ondersteuning op het gebied van automatisering, financiële administratie en gebouwenbeheer door de gemeente Epe.

Zoals in de inleiding aangegeven richt het Streekarchief zich momenteel op het duurzaam en toegankelijk beheren van de analoge archieven. Voor digitale archieven heeft het Streekarchief nog geen oplossing. In paragraaf 5.2 wordt nader ingegaan op het functioneren van het huidige Streekarchief.

2.2 Beleid samenwerking in de regio

Beleid samenwerking gemeente Epe
Beleidsmatig uitgangspunt bij de gemeente Epe is om uitvoerende taken zoveel mogelijk uit te besteden (zogenaamde regieorganisatie). Hier zijn diverse voorbeelden van te noemen zoals, Lucrato, Omgevingsdienst Veluwe IJssel, Tribuut en Axxent. De regio waarbinnen voornamelijk wordt samengewerkt is Apeldoorn, Deventer, Zutphen.

Er is geen strategische samenwerkingsagenda binnen de gemeente Epe. Het natuurlijke “zoekgebied” voor samenwerking ligt ten zuiden/oosten van Epe, echter op inhoud wordt op ieder onderdeel de beste keuze gemaakt qua samenwerking.

Beleid samenwerking gemeente Heerde
De gemeente Heerde kent samenwerkingsverbanden in verschillende regio’s. Heerde heeft hierin primair een Noord-Zuid oriëntatie en vervult hierin een scharnierfunctie tussen de regio’s. Op het gebied van informatievoorziening wordt samengewerkt in H2O-verband met de gemeente Hattem en Oldebroek. Heerde vindt het belangrijk om te blijven participeren in het Streekarchief Epe, Heerde en Hattem. Het is daarbij mogelijk dat wordt gekozen voor aansluiting bij een ander e-Depot. De gemeente vindt het belangrijk dat de inwoner/bezoeker toegang heeft tot de archiefbescheiden/informatie van de aangesloten gemeenten via één toegang/portaal.

Beleid samenwerking gemeente Hattem
Hattem wil betekenisvol zelfstandig blijven en de voordelen van de kleine schaal en de nabijheid tot haar inwoners benutten. Tegelijk realiseert zij haar bestuurskracht door zelf sterk te zijn en krachtig in haar netwerken te staan en daarin te investeren. Sterke samenwerkingsverbanden helpen daarbij. Het streven is dan ook die voort te zetten.

Naast de samenwerking in de bestuurlijke en economische regio Zwolle, organiseren de Veluwse gemeenten binnen de regio, te weten Hattem, Heerde, Oldebroek, Nunspeet en Elburg, zich specifiek als “Kop van de Veluwe”. Dat gebeurt in partnerschap met de provincie Gelderland. Nog specifieker zet Hattem op bedrijfsvoeringniveau de samenwerking die tot stand is gekomen in H2O voort (zie ook hieronder) en onderzoekt zij de mogelijkheden voor bredere samenwerking met ook andere gemeenten op diverse bedrijfsvoering zaken zoals ICT.

Wat haar eigen inwoners betreft is de gemeente primair gericht op het praktisch uitvoeren van gemeentelijke taken: gedegen, betrouwbaar, gewoon en persoonlijk. Als kleine gemeente ligt haar kracht (en daarmee haar bestaansrecht) in het “nabij zijn”, de “korte lijnen”. Alles op afstand zetten, alleen maar regie voeren past daar niet bij. Maximaal digitaal en onpersoonlijk past daar ook niet bij.

Gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringorganisatie H2O
Deze regeling is per 1 juli 2017 in het leven geroepen door de colleges van B&W van de gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek. De zgn. I-dienst voert namens de gemeenten ondersteunende processen uit. Het doel van deze regeling is een verder professioneel beheer van de IT-infrastructuur en services op het gebruik van moderne applicaties te bewerkstelligen. De samenwerking moet leiden tot schaalvoordelen en kostenbesparingen. In de toekomst is het mogelijk meer ondersteunende bedrijfsfuncties onder deze regeling te brengen.
Er loopt een project M2A (modernisering Applicatie Architectuur), waarin nieuwe applicaties gezamenlijk worden aanbesteed in H2O-verband.
Voor behandeling van Informatiseringvraagstukken is het zgn. CIO-convenant in het leven geroepen**.**

Conclusie beleid samenwerking regio
- De gemeenten Heerde en Hattem zitten beide in een strategisch partnerschap genaamd “Kop van de Veluwe”. Nog specifieker zetten Hattem en Heerde op bedrijfsvoeringniveau in op de samenwerking met Oldebroek in H2O-verband.
- De gemeente Epe heeft geen strategisch partnerschap. Het natuurlijke zoekgebied voor samenwerking ligt in regio Apeldoorn, Deventer, Zutphen, echter op inhoud wordt op ieder onderdeel de beste keuze gemaakt voor samenwerking.
- Er is vanuit Epe geen beleidsmatige of bestuurlijke belemmering om een keuze te maken voor samenwerking in de regio waarin ook Hattem en Heerde actief zijn.
- Vanuit Hattem en Heerde ligt er, gezien het partnerschap “Kop van de Veluwe”, een duidelijke beleidsmatige en bestuurlijke voorkeur om samen te werken met deze gemeenten. Echter, op basis van inhoudelijke argumenten kan hiervan worden afgeweken.

3. Randvoorwaarden oplossing

In dit hoofdstuk beschrijven we de randvoorwaarden waarbinnen de toekomstige oplossing voor het e-Depot moet worden gerealiseerd. We starten met de inhoudelijke randvoorwaarden op basis van de visies op duurzame en toegankelijke informatie (en het e-Depot) van H2O en de gemeente Epe. Vervolgens beschrijven we de beleidsmatige en bestuurlijke randvoorwaarden.

3.1 Inhoudelijke randvoorwaarden

Visie duurzame en toegankelijke informatie gemeente Epe en H2O
Gemeente Epe heeft een eigen visiedocument opgesteld over duurzame en toegankelijke informatie. Gemeente Hattem en Heerde hebben dit gedaan vanuit H2O verband. Hierbij hebben we elkaar regelmatig bijgepraat en is informatie over en weer gebruikt. De uitkomst is dat beide visies goed op elkaar aansluiten en geen beperkingen opleveren bij het zoeken naar een gezamenlijke oplossing voor de organisatie van een e-Depot.

We hebben gezamenlijk inhoudelijke randvoorwaarden opgesteld waaraan onze toekomstige partner moet kunnen voldoen.

Inhoudelijke randvoorwaarden e-Depot
Uit de beide visies op duurzame en toegankelijke informatie kunnen we de volgende inhoudelijke randvoorwaarden stellen aan het e-Depot:

- Functionaliteit toegankelijkheid/terugvindbaarheid
  In de huidige markt zie je dat e-Depot leveranciers zich vooral richten op het duurzaam beheer. De toegankelijkheid krijgt minder aandacht. Vanuit onze visie is echter juist de toegankelijkheid voor inwoners en medewerkers een belangrijke randvoorwaarde.
  - Informatie uit overgebrachte analoge en digitale archieven moet voor inwoners via één portaal toegankelijk zijn.
  - Informatie uit overgebrachte (of uitgeplaatste) analoge en digitale archieven moet voor medewerkers via één portaal toegankelijk zijn. Vanuit onze visies moet het in de toekomst ook mogelijk zijn om informatie uit overgedragen (of uitgeplaatste) analoge en digitale archieven binnen de applicatie waar de medewerker haar taak uitvoert te ontsluiten.
- Functionaliteit uitplaatsing
  In onze visies willen we het e-Depot in de toekomst ook gebruiken voor het uitplaatsen van informatie. De Archiefwet biedt de mogelijkheid om archieven uit te plaatsen in een e-Depot voorziening. Het beheer (zorg voor duurzaamheid en beschikbaarheid) van deze informatieobjecten wordt overgedragen aan de partij waar wordt uitgeplaatst, maar de verantwoordelijkheid blijft bij de gemeente. Gemeenten kunnen hiervoor kiezen omdat ze bijvoorbeeld zelf geen goede archieffunctionaliteit in applicaties hebben of omdat ze onvoldoende expertise in huis hebben om de beheerwerkzaamheden uit te voeren.
  In de huidige markt is er (nog) geen functionaliteit beschikbaar om uitplaatsing mogelijk te maken. Ook wordt deze dienstverlening nog niet (of slechts heel beperkt) aangeboden door archiefinstellingen. Wij verwachten van onze toekomstige partner dat zij actief aan de slag gaan om deze functionaliteit en dienstverlening beschikbaar te stellen.
- In onze visies spreken we over informatieobjecten waarvan de verschijningsvorm heel divers kan zijn, bijv.: document, databasegegeven, emailbericht (met bijlagen), (zaak-) dossier, internetsite (of een deel ervan), foto/afbeelding, geluidopname, wiki, blog etc. Wij verwachten van onze toekomstige partner dat zij onze visie delen en hier ook bij de (door-)ontwikkeling van het e-Depot op inzetten om al deze verschillende verschijningsvormen duurzaam en toegankelijk te kunnen beheren.
- Conform GEMMA hanteren we het uitgangspunt dat de archieffunctionaliteit generiek inzetbaar is, wat betekent dat archief in meerdere applicaties beheerd kan worden. Dit betekent ook dat het proces van overbrengen en/of uitplaatsen vanuit meerdere applicaties naar het e-Depot mogelijk moet zijn. Onze toekomstige partner moet dit dus kunnen ondersteunen.

- Onze toekomstige partner moet zich conformeren aan:
    - de GEMMA informatie- en applicatie architectuur;
    - de landelijke standaarden (waaronder voor e-Depot);
    - de landelijke wetgeving voor informatiebeveiliging en privacy (denk aan BIO, AVG);
    - de archiefwetgeving;
    - de wetgeving op het gebied van (beperkingen van de) openbaarheid (vanuit Archiefwet en Wet open overheid).
- Onze toekomstige partner moet in haar visie ook de landelijke ontwikkeling van Common Ground omarmen en via een roadmap kunnen aangeven hoe zij dit willen realiseren.

3.2 Bestuurlijke en beleidsmatige randvoorwaarden

Hieronder zijn de bestuurlijke en beleidsmatige randvoorwaarden van de drie gemeenten aangegeven:

- Een samenwerkingspartner als beheerder e-Depot
  We zijn nadrukkelijk op zoek naar een samenwerkingspartner, die het beheer van het e-Depot verzorgt. We staan aan het begin van een ontwikkeling en willen hierin samen optrekken en niet verzanden in een “klant-leverancier” relatie. Ook zoeken we een partner die mee kan gaan in het tempo en de ambitie van onze gemeenten.
- Geografische ligging bij aansluiting archiefinstelling
  Er zijn geen wettelijke beperkingen voor aansluiting bij een archiefinstelling buiten de provincie. Echter veel archiefinstellingen hebben zelf wel beperkingen t.a.v. geografische ligging, omdat ze echt de focus willen leggen op een bepaalde regio. Het heeft dan ook onze voorkeur om alleen samenwerking aan te gaan met archiefinstellingen binnen de provincie Gelderland.
- Besturing en toezicht
  Het heeft onze voorkeur om de besturing en het beheer en toezicht op zowel analoog als digitaal archief in één hand houden. Hierdoor voorkomen we competentie discussies bij o.a. hybride archieven en voorkomen we tegenstrijdige beleidsmatige keuzes op het gebied van analoog en digitaal archief. Er is dan sprake van één aanspreekpunt en één bestuur, wat de samenwerking ook eenvoudiger maakt.
- Personeel en organisatie
  Beleidsmatig uitgangspunt is om uitvoerende taken zoveel mogelijk uit te besteden (zogenaamde regieorganisatie). Vanuit dit kader stellen we de randvoorwaarde dat het beheer van e-Depot voorziening wordt uitbesteed en dat we dit als gemeente niet zelf gaan doen. Overigens wijst de businesscase ook ruimschoots uit dat uitvoering in eigen beheer qua personeel en financiën geen haalbare kaart is.
- Beschikbaarstelling
  Na overbrenging of uitplaatsing moet de beschikbaarstelling aan inwoners of medewerkers kwalitatief minimaal hetzelfde zijn als daarvoor. Daarnaast moet er ook een “frontoffice” tijdens werktijden beschikbaar zijn voor ondersteuning bij o.a. zoekvragen.
- Archiefbewaarplaats en studiezaal Epe
  De archiefbewaarplaats en de beschikbaarstelling aan inwoners vanuit de studiezaal in Epe moet gehandhaafd blijven. De afgelopen periode zijn hier behoorlijke investeringen in gedaan en daarnaast wil het bestuur de beschikbaarstelling blijvend dicht bij de inwoners organiseren.

4. Businesscase organisatie e-Depot

In paragraaf 4.1 is de (management)samenvatting opgenomen van de businesscase die in juni 2020 is opgesteld door Docfactory in opdracht van het Streekarchief EHH.
In paragraaf 4.2 en 4.3 is aangegeven of er nog reële alternatieven zijn ten opzichte van de beschreven scenario's in de businesscase en wordt toegelicht of er in de tussenliggende periode nog ontwikkelingen zijn geweest die invloed hebben gehad op de uitkomst van de businesscase. In paragraaf 4.4 wordt aangegeven wat het voorkeursscenario is.

4.1 Managementsamenvatting businesscase

In opdracht van Streekarchief Epe, Hattem, Heerde is een businesscase opgesteld, waarin (de realisatie en het beheer van) een toekomstige e-depotvoorziening aan de hand van vier scenario's wordt doorgelicht. Aangezien de huidige (hybride) situatie rond de informatievoorziening bij de aangesloten gemeenten niet blijvend voldoet, is het voortbestaan hiervan (de zogenaamde 0-situatie) niet meegenomen.

De vier onderzochte scenario's zijn:

1. De gemeenten en het streekarchief schaffen elk een applicatie aan en richten deze zelf in, hetgeen resulteert in vier verschillende e-Depots;
2. De gemeenten en het streekarchief trekken gezamenlijk op, schaffen gezamenlijk een applicatie aan en richten deze gezamenlijk in;
3. De gemeenten sluiten zich onder leiding van het streekarchief aan bij een archiefdienst met een e-Depotvoorziening;
4. De gemeenten besteden onder leiding van het streekarchief het e-Depot uit bij een commerciële partij.

Hieronder is de uitkomst van de businesscase weergegeven. Alle afwegingen zijn samengevat in vijf categorieën, waaronder financieel, en hebben een waardering gekregen in onderstaand overzicht. Hieruit komt naar voren dat scenario 3 het meest gunstige is voor het streekarchief.

Afweging	Scenario 1 (ieder voor zich)	Scenario 2 (e-Depot via streekarchief)	Scenario 3 (aansluiten)	Scenario 4 (uitbesteden)
Bestuurlijk	Veel invloed binnen gemeente	Minder invloed vanuit gemeente(n)	Minste invloed vanuit gemeente(n)	Minder invloed vanuit gemeente(n) Aansturing externe partij behoeft voortdurende aandacht
Personele inzet	Meer inzet noodzakelijk Risico's qua continuïteit	Efficiëntere inzet personeel	Meest efficiënte inzet personeel	Minder personeelsinzet nodig vanuit organisaties, wel coördinatie nodig
ICT-/ systeem	Eenvoudiger, binnen ICT-landschap per gemeente	Eenvoudiger, 1 e-Depot applicatie	Mogelijk complexer bij implementatie wegens al gekozen inrichting Eenvoudiger in beheer, nl. aansluiting op bestaand systeem	Zo volledig mogelijk belegd bij leverancier Technisch op orde Aandacht nodig bij (koppelings) problemen – wie waarvoor verantwoordelijk?
Archief(wettelijk)	Risico op niet voldoen reëel wegens complexiteit en verbrokkeling, onoverzichtelijkheid en moeilijke beheersbaarheid	Blijvend voldoen	Blijvend voldoen	Risico op niet voldoen is aanwezig wegens onvoldoende archiefinhoudelijke, gemeentelijke, lokale kennis bij leverancier

Financieel	Hoogste investeringen en terugkerende kosten	Investering en terugkerende kosten lager dan bij 1, goed beheersbaar	Laagste investeringen en terugkerende kosten, minder invloed op hoogte Kortste implementatie	Beheersing van de kosten is complexer, meer risico Voortdurende aandacht nodig

Als vervolgens bovenstaand overzicht wordt omgezet in een waarderingsoverzicht, ziet dit er als volgt uit.

Afweging	Scenario 1 (ieder voor zich)	Scenario 2 (e-Depot via streekarchief)	Scenario 3 (aansluiten)	Scenario 4 (uitbesteden)
Bestuurlijk	30	20	20	10
Personele inzet	10	20	30	20
ICT-/ systeem	20	30	20	20
Archief(wettelijk)	0	30	30	10
Financieel	10	20	30	10
Waardering	70	120	130	80

	Waardering	Beschrijving
	30	Optimaal, gewenst
	20	Mogelijk
	10	Liever niet
	0	Niet doen, af te raden

4.2 Ontwikkelingen na businesscase?

Na het uitbrengen van de businesscase in juni 2020 zijn er geen nieuwe ontwikkelingen geweest die van invloed zijn op de uitkomst van de businesscase.
Ontwikkelingen als “Bewaren bij de Bron” of “Common Ground” zijn nog altijd in een te pril stadium.
Ook de nieuwe Archiefwet zal geen invloed hebben op de uitkomst van de businesscase.

Wel worden de volgende nuances gemaakt:

- Uitplaatsing is in het onderzoek buiten beschouwing gelaten, om de businesscase zuiver te houden. In de praktijk wordt het e-Depot hier (op beperkte schaal) al wel voor gebruikt. Dit sluit ook aan bij onze visies op het e-Depot.
- In de businesscase is aangegeven dat aansluiting bij een Regionaal Historisch Centrum uitgesloten was. Inmiddels is duidelijk dat ook hier wel mogelijkheden liggen, bijvoorbeeld aansluiting bij het Gelders Archief.

Beide nuances hebben geen invloed op de uitkomst van businesscase, maar vormen meer een verdieping en worden wel betrokken bij het vervolg.

4.3 Zijn er nog alternatieven?

Bij andere gemeenten/archiefinstellingen worden de scenario’s 1 t/m 3 al in de praktijk toegepast. Van scenario 4 is bij de projectgroep en de opstellers van de businesscase nog geen voorbeeld bekend. Naast de scenario’s uit de businesscase zijn er eigenlijk geen andere (sterk afwijkende) scenario’s denkbaar.

Wel is het bij een aantal scenario’s mogelijk om binnen het scenario zelf keuzes te maken in de wijze waarop invulling wordt gegeven aan het scenario. Hieronder lichten we dit toe.

- De scenario’s 1 en 2 zijn goed afgebakend. Hierbinnen zijn geen grote keuzes qua uitvoering mogelijk.
- Binnen scenario 3 zal uiteindelijk nog een keuze gemaakt moeten worden bij welke archiefinstelling aangesloten wordt en op welke manier (via DVO of via volledige aansluiting).

- Binnen scenario 4 zijn nog een aantal keuzes qua uitvoering mogelijk. Zo kan gevarieerd worden in de werkzaamheden die worden uitbesteed. De businesscase gaat uit van volledige uitbesteding, maar hierin kunnen nog afwegingen gemaakt worden. Verder gaat scenario 4 uit van de situatie dat uitbesteding vanuit het gezamenlijke Streekarchief plaats zal vinden. In theorie is het ook mogelijk dat de gemeenten individueel gaan uitbesteden.

4.4 Voorkeursscenario

De voorkeur gaat uit naar scenario 3 “De gemeenten sluiten zich onder leiding van het streekarchief aan bij een archiefdienst met een e-Depotvoorziening”. In de businesscase is goed onderbouwd waarom dit in onze situatie de beste keuze is (zie ook paragraaf 4.1).

Aanvullend op de argumenten genoemd in de businesscase hebben we ook gekeken naar de haalbaarheid van de scenario’s. In de praktijk zie je nu voorbeelden van de oplossingen beschreven in scenario 1 t/m 3. Van scenario 4 (uitbesteden) is bij ons nog geen werkend voorbeeld bekend. Het lijkt dan ook onverstandig om op dit moment over te gaan op de oplossing in scenario 4 en versterkt dus onze voorkeur voor scenario 3.

Binnen scenario 3 zal uiteindelijk nog een keuze gemaakt moeten worden bij welke archiefinstelling aangesloten wordt en of dit via een DVO of volledige aansluiting georganiseerd wordt. Gezien de randvoorwaarden (zie hoofdstuk 3) hebben we binnen het zoekgebied van de provincie Gelderland gezocht naar geschikte archiefinstellingen met een reëel perspectief om aan te kunnen sluiten. Hierbij zijn de volgende archiefinstellingen naar voren gekomen:

- Streekarchivariaat NW-Veluwe (SNWV)
- Gelders Archief (GA)

Alle andere archiefinstellingen boden geen reëel perspectief voor aansluiting of waren teveel gericht op de eigen streek/stad (bijv. CODA Apeldoorn), waardoor het niet logisch is om aan te sluiten.

5. Voorstel voor organisatie

5.1 Inleiding

Zoals bij de inleiding van dit advies al is aangegeven werd bij de bespreking van de uitkomsten van de businesscase en het adviestraject wat hier op volgde al snel duidelijk dat de uitkomsten van de businesscase, niet los gezien konden worden van:

- De visie van de individuele gemeenten op duurzame en toegankelijke informatie.
- Het functioneren van het huidige Streekarchief EHH in relatie tot de gewenste dienstverlening.
- De taakverzwaring voor archiefinstellingen o.a. als gevolg van de nieuwe Archiefwet en de Woo.

In paragraaf 5.2 beschrijven we de gewenste dienstverlening van een archiefinstelling, beoordelen we de huidige dienstverlening, brengen de taakverzwaring in beeld en vergelijken de fte van het huidige streekarchief EHH met het aantal fte van andere archiefinstellingen.
In paragraaf 5.3 beoordelen we de opties om de gewenste dienstverlening te organiseren binnen het huidige Strekarchief EHH t.o.v. aansluiten bij een andere archiefinstelling.
In paragraaf 5.4 beoordelen we de optie om via een DVO dienstverlening af te nemen bij een archiefinstelling t.o.v. het volledig aansluiten bij een andere archiefinstelling.
In paragraaf 5.5 vergelijken we de opties om volledig aan te sluiten bij het Gelders Archief met het volledig aansluiten bij het Streekarchivariaat NW Veluwe.
In paragraaf 5.6 eindigen we met een advies over de best passende organisatorische oplossing

5.2 Dienstverlening huidig Streekarchief versus verwachting dienstverlening

Zoals hiervoor aangegeven kunnen we de organisatorische oplossing voor het e-Depot niet los zien van het functioneren van het huidige Streekarchief. Het huidige Streekarchief bestaat uit 1 medewerker; onze huidige archivaris Gerrit Kouwenhoven. Al bijna 40 jaar runt Gerrit alleen deze organisatie en voert alle voorkomende werkzaamheden zo goed mogelijk uit. Het is echt een groot compliment waard dat hij dit al die tijd heeft kunnen doen. Alleen we zien nu ook dat de opkomst van het digitale tijdperk extra taken op allerlei niveaus met zich meebrengt, waar het huidige Streekarchief niet in kan voorzien.

Hieronder wordt op hoofdlijn de dienstverlening van het Streekarchief EHH beschreven en wordt aangegeven welke taken nu niet of beperkt worden uitgevoerd. Vervolgens wordt de dienstverlening van archiefinstellingen zoals het Gelders Archief en Streekarchivariaat NW Veluwe op hoofdlijn beschreven. Daarna wordt stilgestaan bij normering/benchmark van kosten en aantal fte van archiefinstellingen. We eindigen met een conclusie en advies.

5.2.1 Dienstverlening huidig Streekarchief EHH

Zoals hiervoor is aangegeven is de formatie van het huidige Streekarchief EHH heel beperkt en zijn daarmee de kosten voor de deelnemende gemeenten zeer laag. De gemiddelde bijdrage per inwoner voor het Streekarchief EHH bedraagt € 2,66 (op basis van begroting 2023).

In het bijna veertigjarig bestaan van het Streekarchief heeft er nooit formatie-uitbreiding plaats gehad. Archiefinstellingen in de omgeving die in dezelfde tijd zijn gestart, zoals Bommelerwaard en Noordwest Veluwe, hebben intussen een forse uitbreiding van formatie doorgemaakt op allerlei niveaus en taakgebieden. Ook bijv. de komst van de Wet revitalisering generiek toezicht in 2013, waardoor het belang van toezicht door de archivaris fors is toegenomen, heeft niet geleid tot een uitbreiding van formatie.

De huidige gewenste dienstverlening is in 2008 beschreven in de gemeenschappelijke regeling Streekarchief Epe, Hattem, Heerde en in de “Instructie streekarchivaris streekarchief Epe, Hattem, Heerde. Deze beschrijving voldoet in hoofdlijn nog steeds en komt overeen met wat de meeste archiefdiensten in Nederland ook normaal vinden als ambitieniveau. Dit is ook de dienstverlening die wij verwachten van een archiefinstelling.
Door de toenemende digitalisering is er echter wel dienstverlening nodig op zowel analoge als digitale archieven. De dienstverlening op het gebied van beheer, toezicht en advies van digitale archieven vergt andere en meer diverse kennis (bijv. adviestaken, functioneel beheer taken) en extra capaciteit.

De huidige dienstverlening betreft de volgende taken:

- Wettelijk
    - Duurzaam beheer van archieven.
    - Toegankelijk maken van archieven, scannen, restauratie, begeleiding van vrijwilligers.
    - Beschikbaar stellen van informatie aan burgers en medewerkers van de gemeenten.
    - Toezicht en advies op het beheer van de niet overgebrachte archieven.
- Niet-wettelijk (maar wel voorgeschreven in de instructie van de archivaris)
    - Educatie om het gebruik van de archieven te stimuleren.
    - Actieve acquisitie particuliere archieven.

Beoordeling huidige dienstverlening

- De uitvoering van de hierboven beschreven taken heeft alleen betrekking op analoge archieven, terwijl de taken ook uitgevoerd zouden moeten worden rondom digitale archieven. Op digitaal gebied blijft het voorlopig beperkt tot enkele inspectietaken (bijv. controleren vernietigingslijsten).
- De meeste van de genoemde taken kunnen niet naar tevredenheid door de streekarchivaris worden uitgeoefend wegens gebrek aan capaciteit. Hieronder een korte schets:
    - Het toegankelijk maken middels inventarissen kent behoorlijke achterstanden.
    - Het beschikbaar stellen: het verstrekken van inlichtingen op studiezaal, via de website en per mail wordt zoveel als mogelijk overeind gehouden om het publiek niet teleur te stellen en de service in stand te houden. Scannen van archiefstukken on demand – een veel voorkomend service bij grotere diensten - kennen we niet.
    - Het toezicht op niet overgebrachte archieven vindt plaats met een te lage frequente.
    - Advisering over niet overgebrachte archieven beperkt zich tot het hoogstnoodzakelijke.
    - Educatie gebeurt mondjesmaat.
    - Actieve acquisitie is er helemaal niet. Verwerving van particuliere archieven gebeurt uitsluitend passief. We hebben nog niet één archief van een voetbalvereniging, toch een belangrijke soort van clubs in de maatschappij. Actieve acquisitie zou zich bijvoorbeeld hierop richten.

  Er gebeuren een heleboel goede dingen, maar niet voldoende om de gewenste dienstverlening volledig en op gewenst kwalitatief niveau uit te voeren.
- In begroting 2022 is een bedrag opgenomen voor ambtelijke ondersteuning (zogenaamde bedrijfsvoeringstaken of overhead) van € 3.433. Dit is zeer laag. Dit betreft bijv. ondersteuning bij opmaak jaarrekening, begroting, budgetbeheer, ondersteuning bij overige bedrijfsvoeringstaken, ondersteuning bij beschikbaarstelling (bijv. bemensing studiezaal bij afwezigheid archivaris, scannen dossiers, ophalen/zoeken dossiers). Andere archiefinstellingen doen dit grotendeels zelf, waardoor de kosten hoger zijn. Er is momenteel dan ook sprake van “verborgen” kosten die niet op de begroting van het Streekarchief staan, maar wel drukken op de begrotingen van de deelnemende gemeenten.

5.2.2 Taakverzwaring door nieuwe ontwikkelingen (o.a. nieuwe Archiefwet)

Met de komst van de nieuwe archiefwet zal het takenpakket van een archiefinstelling aanzienlijk toenemen. Je ziet ook een verschuiving van archiefbeheer naar informatiebeheer. De archiefinstelling wordt steeds meer het verlengde van de teams informatiebeheer bij de gemeenten.

- De overbrengingstermijn wordt teruggebracht naar 10 jaar. Gevolg hiervan is dat er de komende 10 jaar een inhaalslag zal plaatsvinden in het overbrengen van archief (dus extra taken). Veel gemeenten zullen zelfs sneller willen overbrengen. Ook wij hebben in onze visies op duurzaam en toegankelijk informatiebeheer het streven opgenomen dat we eerder gaan overbrengen.
- De aandacht voor openbaarheid, openbaarheidsbeperking en inzagemogelijkheid (beperkt openbaar archief) neemt toe. Het aantal beperkingsgronden neemt toe en is min of meer gelijkgesteld aan de Wob. Dit heeft o.a. tot gevolg:
    - Meer kennis en inzet nodig om openbaarheidsbeperking te toetsen.
    - Verstrekken of openbaar maken van informatie in andere vorm is extra inspanning.
    - Specifiek heeft dit gevolgen voor de openbaarheid van Milieudossiers, aangezien een deel van de uitbreiding van de beperkingen hierop betrekking heeft. Dit levert veel extra uitzoekwerk op.

Ook andere ontwikkelingen zoals bijv. de ontheffing overbrengingsverplichting (ontheffing voor bewaren bij de bron) en Common Ground brengen een taakverzwaring met zich mee. Daarnaast stelt het ook steeds hogere eisen aan het personeel in dienst van de archiefinstelling.

Het mag duidelijk zijn dat binnen het huidige Streekarchief Epe, Hattem, Heerde deze nieuwe ontwikkelingen niet opgevangen kunnen worden.

5.2.3 Dienstverlening archiefinstelling

In deze paragraaf beschrijven we de dienstverlening die verwacht mag worden van een archiefinstelling. We geven ook aan welke, meer algemene, verwachtingen (of eisen) we aan de dienstverlening stellen.

Archiefwettelijke taken:

- Het bewaren en beheren van archiefbescheiden in een archiefbewaarplaats ingericht conform de eisen van de archiefwet- en regelgeving. Deze taak is inclusief het verder/nader ontsluiten van informatie (het nader/verder toegankelijk maken en toegankelijk houden van de informatie).
- Het ter beschikking stellen van archiefbescheiden aan burgers, ondernemers en maatschappelijke instellingen voor het raadplegen bijvoorbeeld via het internet of in de studiezaal.
- Het ter beschikking stellen van archiefbescheiden en informatie aan de deelnemende gemeentelijke organisaties.
- Het (interne) toezicht op en advisering over de kwaliteit van de informatiehuishouding van de gemeenten en samenwerkingsverbanden.

Cultuur- c.q. erfgoedtaken:

- Maatschappelijke rol: het mede vinden, verbinden en duiden van informatie om het verleden van overheid en samenleving (en hun interactie) te reconstrueren.
- Cultuureducatie in de brede zin van het woord: het stimuleren van de lokale en regionale geschiedbeoefening. Dit bijvoorbeeld door het stimuleren en faciliteren van initiatieven van heemkundekringen/erfgoedinstellingen, het stimuleren van cultuurhistorische educatie onder jeugd en jongeren in samenwerking met scholen en het deelnemen aan cultuurhistorische activiteiten in samenwerking met musea, historische verenigingen, bibliotheken, etc.
- Het in beheer nemen van particuliere archieven.

Serviceverlening

- Openstelling studiezaal voor publiek (inwoners, onderzoekers, vrijwilligers, medewerkers gemeenten etc).
- Begeleiden inwoners, onderzoekers, vrijwilligers en medewerkers gemeenten in het zoeken naar informatie.
- Het opzoeken en verstrekken van informatie naar aanleiding van “zoekvragen” door inwoners, onderzoekers, vrijwilligers en medewerkers gemeenten. Hierbij is de ambitie om analoge archieven via “scanning on demand” beschikbaar te stellen. De stukken worden dan op verzoek gedigitaliseerd en verstuurd via e-mail en via de website op de juiste plaats beschikbaar gesteld. Deze beschikbaarstelling wordt dus ook via een website verleend met als doel online bezoekers een dermate hoge mate van beschikbaarstelling aan te bieden, dat een bezoek aan de fysieke studiezaal niet meer nodig is. Daarnaast wordt hiermee voorkomen dat stukken meerdere malen gescand worden en het fysieke document slijt niet meer door gebruik.

Algemene verwachtingen dienstverlening

- Proactief kunnen inspelen op en adviseren over nieuwe ontwikkelingen zoals in paragraaf 5.2.2 beschreven.
- Het is belangrijk dat het advies over en toezicht op de niet overgebrachte archieven veel aandacht krijgt. Het op orde krijgen van de digitale archieven bij gemeenten is immers een belangrijke (wettelijke) randvoorwaarde voor overbrenging. Dit betekent bijvoorbeeld ook dat er qua advisering over het duurzame digitale informatiebeheer medewerkers beschikbaar moeten zijn die werken aan bewustwording bij de interne organisatie en die helpen om het informatiebeheerproces in te richten volgens het principe van ‘archiving by design’. Van hieruit toewerken naar een integraal informatiebeheer vanaf de creatie van het informatieobject tot de archivering ervan, gebaseerd op vooraf ingerichte informatieketens. Voorbeelden van adviestaken zijn: fungeren als sparringpartner, advies bij inrichting of vervanging informatiesystemen, advies bij migratie of conversie van digitale informatie etc.
- Optreden als samenwerkingspartner. Het is belangrijk om regelmatig op verschillende niveaus (strategisch, tactisch en operationeel) de samenwerking te zoeken.

- Het is belangrijk dat er naast het beheer veel aandacht is voor de ontsluiting van informatie. Goede toegankelijkheid van de analoge en digitale archieven voor inwoners en medewerkers.
- Extra aandacht voor PR/communicatie van de informatie/collecties die in beheer zijn.
- Een stevige toekomstbestendige organisatie, waar zaken als vervanging en continuïteit van dienstverlening en beschikbaarstelling goed geregeld zijn. Ook moet er voldoende formatie zijn om specialistische taken uit te kunnen voeren. Denk aan een functioneel beheerder voor e-Depot, een adviseur duurzaam informatiebeheer etc.

5.2.4 Normering/benchmark archiefinstellingen

We hebben zelf een kleine benchmark gehouden bij een aantal archiefinstellingen, door vanuit hun begroting een gemiddelde bijdrage per inwoner te bepalen. Hieruit blijkt dat de bijdragen variëren € 4,00 tot € 11,00. Voor het Streekarchief EHH is de bijdrage per inwoner € 2,66. Hierbij moet wel vermeld worden dat het lastig is om hier een goede conclusie aan te verbinden, aangezien we onvoldoende zicht hebben op welk niveau en met welke kwaliteit de andere archiefinstellingen hun taken uitoefenen.

Naast onze “eigen” benchmark schetsen we hieronder de uitkomst van een benchmark van KB&P uit 2018 t.a.v. het aantal fte van archiefinstellingen. Dit onderzoek is destijds in opdracht van het Streekarchivariaat NW Veluwe uitgevoerd. We hebben hier de cijfers van het Streekarchief EHH aan toegevoegd. Tot slot moet hier ook bij opgemerkt worden dat eigenlijk bijna alle archiefinstellingen pas de laatste jaren (na 2018) echt aan de slag zijn gegaan met het e-Depot en dus ook hun formatie daarop hebben moeten aanpassen.

Archiefinstelling	Aantal inwoners	Aantal fte werkelijk	Fte per 100.000 inwoners*	Aantal meters archief	Fte per 1000 meter
Streekarchief Epe Hattem Heerde	64.000	1,00	1,56	1800	0,56
Streekarchief Gooi en Vechtstreek	136.000	4,35	3,19	3500	1,24
Regionaal archief Tilburg	450.000	22,00	4,88	45000	0,49
Erfgoed ’s-Hertogenbosch	150.000	7,20	4,80	7800	0,92
Noord Hollands Archief	600.000	40,50	6,75	52000	0,78
Regionaal historisch Centrum Zuid Utrecht	218.000	9,00	4,13	4400	2,05
Streekarchivariaat NW-Veluwe	149.000	8,86	5,95	12000	0,74

** Om goed te kunnen vergelijken is het aantal fte per instelling omgerekend naar fte per 100.000 inwoners.*

5.2.5 Conclusie en advies

Er is momenteel binnen het huidige Streekarchief EHH onvoldoende capaciteit om de taken volledig en kwalitatief uit te voeren. Gezien de geschetste ontwikkelingen in paragraaf 5.2.2 wordt de disbalans de komende jaren alleen maar groter en is niet meer verantwoord. De benchmarkgegevens uit paragraaf 5.2.4 bevestigen verder alleen maar dat de huidige formatie tekort schiet. Om de gewenste dienstverlening zoals beschreven in paragraaf 5.2.3 te kunnen realiseren zal dus niet alleen naar het beheer van een e-Depot gekeken moeten worden, maar naar de complete dienstverlening van een archiefinstelling.

5.3 Oplossing binnen Streekarchief EHH of aansluiten andere archiefinstelling

In de vorige paragraaf is duidelijk geworden dat we moeten kijken naar de volledige dienstverlening van een archiefinstelling en niet alleen naar het “beheer van een e-Depot”. Vanuit de Businesscase organisatie e-Depot lag de voorkeur bij de oplossing om aan te sluiten bij een andere archiefinstelling met als tweede optie het zelf organiseren binnen het huidige Streekarchief EHH.
In deze paragraaf gaan we de afweging nu maken tussen beide scenario’s, maar dan vanuit het perspectief van de totale dienstverlening van een archiefinstelling (zie paragraaf 5.2.3).

In onderstaande tabel hebben we beide opties op basis van verschillende criteria tegen elkaar afgewogen en vervolgens een score/beoordeling toegekend. Op basis hiervan is ons advies om voor de optie “aansluiten bij een andere archiefinstelling” te gaan. Dit is de meest toekomstbestendige oplossing en biedt de meeste continuïteit en kwaliteit van dienstverlening. Daarnaast is het ook risicovol, tijdrovend en waarschijnlijk kostbaar om binnen het huidige Streekarchief EHH een volledig nieuwe organisatie op te tuigen en een aanbesteding en implementatie van een e-Depot uit te voeren.

De structurele kosten van beide opties liggen niet ver uit elkaar, maar zoals hiervoor aangegeven zijn de financiële risico's bij de optie Streekarchief EHH hoger.

Afweging	Scenario: zelf doen binnen Streekarchief EHH	Scenario: aansluiten andere archiefinstelling
Bestuurlijk	• Meer invloed vanuit de gemeente (totaal 3 deelnemers) • Huidige GR blijft in stand	• Minder invloed vanuit de gemeente (totaal 8 deelnemers) • Huidige GR wordt opgeheven en individueel aansluiten bij nieuwe GR
Personeel	• Minder efficiënte inzet personeel, veel deelfuncties of gecombineerde functies.. • Geheel nieuw team moet worden gevormd. Alle functies moeten worden ingevuld. Naast nieuwe archivaris, nog 3 fte nodig, voor advies, functioneel beheer, educatie en beschikbaarstelling. • Weinig ruimte voor specialisme door zeer kleine omvang organisatie • Kennistekort van verschillende gemeentelijke organisaties (gebrek aan ervaring) • Krapte op de arbeidsmarkt is een belemmering om gewenste kwaliteit binnen te halen (risico).	• Efficiëntere inzet personeel • Ruimte voor specialisme door grotere omvang organisatie. • Op personeelsgebied hoeft niets geregeld te worden door gemeente zelf • Vervanging en continuïteit gegarandeerd.
Organisatie	• Niet bestaand, onervaren • Moet in zijn geheel opgezet en ontwikkeld worden • Grote verandering en inzet nodig om in te richten • Eenmansfuncties, continuïteit en vervanging niet gegarandeerd	• Bestaande, ervaren organisatie • Extra inzet met name nodig op het moment van aansluiten • Continuïteit en vervanging gegarandeerd.
ICT-/ systeem (ook ervaring e-depot)	• Minimale ervaring met Atlantis als CBS • E-depot niet aanwezig, aanschaf en implementatie systeem nodig • Geen kennis aanwezig verschillende e-Depot leveranciers • Grote invloed op keuze softwareleverancier.	• Veel ervaring met CBS (Maisflexis) • Ingericht e-Depot aanwezig, klaar voor overbrenging archief • Beperkte invloed op keuze van softwareleverancier
Beschikbaarstelling	• Na uitbreiding formatie zelf in te richten • Invloed op (bij)stellen van servicenormen.	• Bestaande, bewezen beschikbaarstelling • Invloed op (bij)stellen servicenormen • Continuïteit en vervanging gegarandeerd
Financieel	• Zie hieronder, structurele kosten beide varianten ongeveer gelijk. • Hoge financiële risico's (bijv. personeel, organisatie, ICT-systemen)	• Zie hieronder, structurele kosten beide varianten ongeveer gelijk. • Beperkte financiële risico's
Uitvoerbaarheid	• Vraagt zeer veel effort om te realiseren gedurende langere tijd (meerdere jaren)	• Vraagt effort om aan te sluiten gedurende relatief korte periode (ong. 1 jaar) • Gemeenten worden ontzorgd, er staat al een ingerichte organisatie en een e-Depot.

Financiën

In de tabel hieronder zijn de totale kosten in beeld gebracht voor beide varianten. Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Als basis voor de bijdrage variant Streekarchief EHH hebben we gebruikt:
  - de huidige meerjarenbegroting van het Streekarchief EHH voor de huidige kosten voor analoog archief en archiefbewaarplaats;
  - de begroting van het Streekarchivariaat NW Veluwe voor een inschatting van de kosten voor digitaal archief (e-Depot) en mogelijke bijkomende kosten;
  - de Businesscase organisatie e-Depot van Docfactory voor een check op de kosten voor e-Depot;
  - de Businesscase organisatie e-Depot van gemeente Alkmaar voor een check op de kosten voor e-Depot.
  - Een gemiddelde van de kostenverdeelsystematiek op basis van aantal inwoners en de kostenverdeelsystematiek op basis van vaste verdeling.
- Als basis voor de bijdrage variant aansluiten bij andere archiefinstelling hebben we gebruikt:
  - de huidige meerjarenbegroting van het Streekarchivariaat NW Veluwe voor de huidige kosten voor totale dienstverlening;
  - de begroting van het Streekarchief EHH voor een inschatting van de achterblijvende kosten voor archiefbewaarplaats en studiezaal. Deze kosten blijven bij aansluiten bij een andere archiefinstelling altijd in meer of mindere mate achter;
  - Een gemiddelde van de kostenverdeelsystematiek op basis van aantal inwoners en de kostenverdeelsystematiek op basis van vaste verdeling.

Gemeente	Scenario: zelf doen binnen Streekarchief EHH	Scenario: aansluiten andere archiefinstelling	Verschil
Gemeente Epe	€ 206.581	€ 216.052	€ -9.471
Gemeente Hattem	€ 121.920	€ 123.875	€ -1.955
Gemeente Heerde	€ 148.664	€ 148.098	€ 566
Totalen	**€ 477.165**	**€ 488.025**	**€ -10.860**

Beoordeling

Afweging	Scenario: zelf doen binnen Streekarchief EHH	Scenario: aansluiten andere archiefinstelling
Bestuurlijk	20	10
Personeel	10	20
Organisatie	0	20
ICT/systemen	10	20
Beschikbaarstelling	20	20
Financieel	10	10
Uitvoerbaarheid	0	30
Waardering	**70**	**130**

Waardering	Beschrijving
30	Optimaal
20	Goed
10	Redelijk
0	Slecht

5.4 Afsluiten DVO of aansluiten GR

Nu bepaald is dat het volledig aansluiten bij een archiefinstelling het best passende scenario is, staat de vraag nog open of we dit kunnen realiseren via een DVO of via volledige aansluiting bij de GR.

We hebben bij Gelders Archief en Streekarchivariaat NW Veluwe geïnformeerd of het mogelijk is om een DVO af te sluiten voor alleen e-Depot dienstverlening of de volledige dienstverlening.

Het Gelders Archief heeft aangegeven dat het afsluiten van een DVO voor alleen e-Depot dienstverlening niet mogelijk is. Wel is het mogelijk om een DVO af te sluiten voor de volledige dienstverlening, maar dan moet in het contract wel aangegeven worden dat binnen een redelijke termijn overgegaan wordt tot volledige toetreding aan de GR.
Het Streekarchivariaat NW Veluwe heeft aangegeven dat het niet mogelijk is om een DVO af te sluiten voor e-Depot dienstverlening of voor de volledige dienstverlening.

In de handreiking toekomstbestendige archiefinstellingen (VNG, IPO en UvW) wordt aangegeven dat het archiefwet-technisch niet mogelijk is om als gemeente een aparte archivaris aan te wijzen voor enerzijds het analoge en anderzijds het digitale archief. Er mag maar 1 archivaris aangewezen worden voor het gehele archief. Dit leidt juridisch tot lastige constructies bij het afsluiten van een DVO met een andere archiefinstelling voor alleen e-Depot dienstverlening.

Conclusie
Los van het feit dat het niet mogelijk is om via een DVO dienstverlening af te nemen van het Gelders Archief of het Streekarchivariaat NW Veluwe, gaat onze voorkeur ook uit naar volledige toetreding tot een GR. Dit is de meest toekomstbestendige oplossing, waarbij we ontzorgd worden in de totale (analoge en digitale) dienstverlening. Daarnaast is de besturing efficiënter en eenvoudiger te organiseren.

5.5 Keuze archiefinstelling

We hebben in de afgelopen periode verschillende gesprekken gevoerd met zowel Gelders Archief (de heer L.C.L. van Wijk) en het Streekarchivariaat NW Veluwe (de heer R. Bosch). Daarnaast hebben we meerdere beleids- en financiële stukken ontvangen op basis waarvan we onderstaande afwegingsmatrix hebben kunnen opstellen.

Afweging	Gelders Archief	Streekarchivariaat NW Veluwe
Samenwerking	• Past in strategisch beleid van Hattem en Heerde, maar heeft niet de 1e voorkeur • Epe maakt keuze op basis van inhoud • DVO mogelijk voor totale dienstverlening, wel met optie om toe te treden tot GR. • GA stelt zich meer zakelijk op. Is ook groter dan SNWV.	• Past in strategisch beleid Hattem en Heerde. • Epe maakt keuze op basis van inhoud. • Meer regionale binding • SNWV stelt zich op als samenwerkingspartner • DVO voor totale dienstverlening (of deel ervan) is niet mogelijk.
Organisatie	• Groot, heel robuust • Vervanging, continuïteit gegarandeerd • Risico klant-leverancier relatie • Kan toekomstige ontwikkelingen opvangen.	• Middelgrote organisatie, is in ontwikkeling • Vervanging en continuïteit gegarandeerd. • Kan toekomstige ontwikkelingen opvangen. • Visie van samen optrekken, samenwerkingspartner.
Locatie	• Binnen provincie Gelderland • Huidige archiefbewaarplaats moet opgeheven worden en analoog archief verhuist naar Arnhem.	• Binnen provincie Gelderland • Huidige archiefbewaarplaats en studiezaal in Epe kan behouden blijven.
Wettelijke taken	• Goed in staat om wettelijke taken uit te voeren. • Breed netwerk, goed op de hoogte van ontwikkelingen. Kan tijdig hierop inspelen.	• Goed in staat om wettelijke taken uit te voeren. • Duidelijke visie op de toekomst van archiefinstellingen. Heeft organisatie hier ook op aangepast.

Cultuur-/erfgoedtaken	• GA ziet zichzelf als informatiemakelaar. Dat betekent dat GA de aan hen toevertrouwde informatie adequaat wil bewaren voor de toekomst en het toegankelijk wil maken en presenteren aan het brede publiek. Dat brede publiek kan die informatie gebruiken voor educatie, tentoonstellingen, publicaties schrijven, onderzoeken uitvoeren, etc. • GA voert dus zelf geen taken uit rondom educatie en publicatie. Alle effort van GA is er op gericht om de klant voldoende informatie te kunnen verstrekken, zodat ze zelf onderzoeken en educatieve taken kunnen uitvoeren.	• In meerjarenbeleidsplan SNWV wordt veel aandacht besteedt aan cultuur- en erfgoedtaken. Dit is een speerpunt voor de komende jaren. Enkele voorbeelden van beleidsdoelen: o Gericht acquisitiebeleid om archieven die bijdragen aan beeld regionale samenleving en het verleden te verwerven. o Het SNWV is in 2024 een zichtbare partner binnen de regionale erfgoedsector en staat bekend als hét duurzame collectieve geheugen van de regio; o In 2024 is hun website hét cultuurhistorisch platform voor de Noordwest-Veluwe. o Ze zetten in op het stimuleren en ondersteunen van erfgoededucatie in de regio in de breedste zin in het woord;
Beschikbaarstelling	• De beschikbaarstelling vanuit het GA is goed geregeld. Via telefoon, mail, chat wordt ondersteuning geboden. Dit zal ook gelden voor zoekvragen uit het e-depot. • Scanning on demand is onderdeel van de beschikbaarstelling. Binnen 2 weken wordt dit gegarandeerd. • Geen beschikbaarstelling vanuit studiezaal in Epe. Dit wordt alleen vanuit Arnhem georganiseerd.	• In de regeling is opgenomen dat 6 dagdelen beschikbaarstelling wordt gegarandeerd (dit is binnen Streekarchief EHH nu vier dagen van 10.00 tot 16.00 uur). • Vragen en zoekvragen worden dagelijks behandeld en waar mogelijk direct afgehandeld. Afhandeling binnen 3 dagen wordt gegarandeerd. • Het proces van zoekvragen van medewerkers wordt samen met gemeenten ingericht. • Scanning on demand wordt nu nog maar beperkt uitgevoerd. In het investeringsprogramma is wel opgenomen om dit in te voeren.
ICT/Informatie	• GA heeft een e-Depot (Preservica) welke in de komende jaren nader wordt ontwikkeld en gekoppeld aan het collectiebeheerssysteem Mais-Flexis van De Ree archiefdiensten (SA EHH heeft hiervoor Atlantis). • Nog geen ervaring met E-Depot. • Geen van de deelnemende gemeenten heeft nog toegezegd om e-Depot te gebruiken. • Nog geen uitplaatsing mogelijk, hier is ook geen duidelijke visie op.	• SNWV heeft een e-Depot (Picturae) • Voor ontsluiting van analoge archieven maakt SNWV gebruik van Mais-Flexis van De Ree archiefdiensten (SA EHH heeft hiervoor Atlantis). • Nog geen ervaring met E-Depot. Gemeente Ermelo zal in 2022 als eerste aansluiten. • De deelnemende gemeenten hebben allen toegezegd gebruik te maken van het e-Depot. • Nog geen uitplaatsing mogelijk, echter wel visie om dit in de toekomst aan te bieden.
Juridisch	• GA staat open voor toetreding nieuwe deelnemers aan de GR. • Aansluiting via DVO is mogelijk, echter wel met intentie om toe te treden tot GR. • Eerste mogelijkheid tot toetreding is 1-1- 2024. Hiervoor is het wel noodzakelijk dat de regeling wordt aangepast en dat alle colleges en gemeenteraden akkoord gaan.	• SNWV geeft aan dat afsluiting DVO voor totale dienstverlening geen optie is. • SNWV onderzoekt momenteel welke organisatievorm (soort GR) het beste past, rekening houdend met mogelijke toetreding van nieuwe gemeenten. • Toetreding tot het SNWV is mogelijk per 1-1-2024. Het bestuur van het SNWV heeft zich hierover positief uitgesproken. Hiervoor moeten wel

		alle colleges en gemeenteraden akkoord gaan.
Financieel	Zie hieronder	Zie hieronder

Verwachtte bijdrage Gelders Archief

Uitgangspunten:

- We geven hieronder de verwachtte kosten weer op basis van de huidige kostenverdelingsmethodiek van het GA.
- De bijdrage voor Gelders Archief wordt bepaald door:
  - 124 euro per m1 archief in 2040
  - 1,10 euro per inwoner als extra bijdrage voor e-Depot
- Voor de bepaling van de m1 archief in 2040 zijn de volgende aannames gedaan per gemeente:
  - Gemeente Epe: toename archief met 5% t.o.v. 2020
  - Gemeente Hattem: toename archief met 10% t.o.v. 2020
  - Gemeente Heerde: toename archief met 25% t.o.v. 2020[1]
- Dit betreft de kosten voor de huidige dienstverlening. Nieuwe ontwikkelingen kunnen dit in de toekomst natuurlijk beïnvloeden. Vanuit onze visies op duurzame en toegankelijke informatie willen we bijv. ook in de toekomst de mogelijkheid hebben om archief uit te plaatsen. Vanuit de huidige dienstverlening (en dus kosten) wordt deze dienst nog niet geleverd. Wat dit voor effect zal hebben op de kosten is nu nog niet in te schatten. Ook de kosten voor educatie/publicatie zitten niet in de dienstverlening van het GA. Als we hier we hier wel in willen (blijven) investeren, dan komen de kosten hiervoor er nog bovenop.
- Het Gelders Archief heeft een eigen archiefbewaarplaats en studiezaal. Dit betekent dat de huidige kosten voor de archiefbewaarplaats en studiezaal van € 62.000 achterblijven. Mogelijk dat een deel van deze kosten door verhuur van de archiefruimte gecompenseerd kan worden, maar dit is onzeker.

Hieronder de berekening van de kosten bij aansluiting bij GA (excl. achterblijvende kosten)

Gelders Archief	Kosten obv m1	Bijdrage e-Depot	Totale kosten GA
Gemeente Epe	€ 156.366	€ 36.555	€ 192.921
Gemeente Hattem	€ 78.390	€ 13.500	€ 91.891
Gemeente Heerde	€ 91.630	€ 20.783	€ 112.413
Totalen	€ 322.837	€ 70.839	€ 397.225

Verwachtte bijdrage Streekarchivariaat NW Veluwe

Uitgangspunten:

- Het SNWV zal bij toetreding van nieuwe gemeenten ook mogelijk de kostenverdeling herzien. Het is op dit moment natuurlijk onduidelijk hoe dit zal uitpakken, maar in onderstaande berekening hebben we een gemiddelde genomen van de huidige verdeelsystematiek van de kosten en een verdeelsystematiek op basis van inwoners.
- De huidige kosten verdeelsystematiek wordt bepaald door:
  - Een gelijke vaste bijdrage per gemeente voor alle kosten, behalve beschikbaarstelling door archiefmedewerkers.
  - De kosten van archiefmedewerkers die de beschikbaarstelling verzorgen (beantwoorden vragen, zoeken dossiers, openstelling studiezaal etc.) worden verdeeld op basis van inwoneraantal.
- We hebben de kosten verdeeld naar de hoofdtaken van het SNWV. Het is niet duidelijk hieruit op te maken wat de bijdrage sec. voor het e-Depot is. Deze valt onder de hoofdtaak (beheer analoge en digitale archieven).
- In afstemming met de Streekarchivaris van SNWV hebben we een inschatting gemaakt van de extra kosten voor het SNWV bij toetreding van Epe, Hattem en Heerde. Denk hierbij aan extra

[1] De gemeente Heerde beschikt (nog) niet over een vervangingsbesluit voor permanent te bewaren stukken. Hierdoor is de verwachting dat er meer in papier wordt overgedragen.

personeelskosten, extra kosten voor ICT etc. Vervolgens hebben we de huidige verdeelsleutels toegepast op de nieuwe situatie.

- Dit betreft de kosten voor de huidige dienstverlening. Nieuwe ontwikkelingen kunnen dit in de toekomst natuurlijk beïnvloeden. Vanuit onze visie willen we bijv. ook in de toekomst de mogelijkheid hebben om archief uit te plaatsen. Vanuit de huidige dienstverlening (en dus kosten) wordt deze dienst nog niet geleverd. Wat dit voor effect zal hebben op de kosten is nu nog niet in te schatten.
- In de begroting van het SNWV zijn de kosten voor archiefbewaarplaats en studiezaal niet opgenomen. Deze komen voor rekening van de deelnemende gemeenten zelf. Dit betekent dat de kosten hiervoor in de huidige situatie ook na aansluiting bij het SNWV op de begroting drukken. Deze achterblijvende kosten bedragen € 62.000.

Hieronder de berekening van de kosten bij aansluiting bij SNWV op basis van het gemiddelde van de huidige kosten verdeelsystematiek en de verdeelsystematiek op basis van inwoners (excl. achterblijvende kosten):

Gemeente	Beheer analoge en digitale archieven	Advies en toezicht gem. archieven	Cultuur- en erfgoedtaken	Serviceverlening	Totaal
Epe	71.000	46.000	25.000	43.000	185.000
Hattem	42.000	27.000	14.000	25.000	108.000
Heerde	51.000	33.000	18.000	31.000	133.000
Totaal	**164.000**	**106.000**	**57.000**	**99.000**	**426.000**

Beoordeling

Afweging	GA	SNWV
Samenwerking	10	20
Organisatie	20	30
Locatie	10	30
Wettelijke taken	20	20
Cultuur-/erfgoedtaken	0	20
Beschikbaarstelling	20	20
ICT/Informatie	10	10
Juridisch	20	20
Financieel	20	10
Waardering	**130**	**180**

Waardering	Beschrijving
30	Optimaal
20	Goed
10	Redelijk
0	Slecht

5.6 Conclusie en advies

Om een goed advies te kunnen geven over de best passende organisatorische oplossing, hebben we in dit hoofdstuk diverse onderzoeken gedaan, waaruit we de volgende conclusies kunnen trekken:

- Zoals in paragraaf 5.2.1 is aangegeven kunnen we de opdracht om een (organisatorische) oplossing te vinden voor het e-Depot niet los zien van het functioneren van het huidige Streekarchief EHH. Zowel op het gebied van de uitvoering van wettelijke taken als de overige taken is er onvoldoende capaciteit om deze taken volledig en kwalitatief uit te voeren. Gezien de geschetste ontwikkelingen in paragraaf 5.2.2 wordt de disbalans de komende jaren alleen maar groter en is niet meer verantwoord. De benchmarkgegevens uit paragraaf 5.2.4 bevestigen verder alleen maar dat de huidige formatie tekort schiet. Om de gewenste dienstverlening zoals beschreven in paragraaf 5.2.3 te kunnen realiseren zal dus niet alleen naar e-Depot dienstverlening gekeken moeten worden, maar naar de complete dienstverlening van een archiefinstelling.
- Vanuit de Businesscase organisatie e-Depot lag de voorkeur bij de oplossing om aan te sluiten bij een andere archiefinstelling met als tweede optie het zelf organiseren binnen het huidige Streekarchief EHH. Dit was echter alleen vanuit perspectief van e-Depot. We hebben dan ook vervolgens beide varianten opnieuw tegen elkaar afgewogen, maar dan vanuit het perspectief van de totale dienstverlening van een archiefinstelling (zie paragraaf 5.2.3). Op basis hiervan hebben we geconcludeerd dat de variant “aansluiten bij een andere archiefinstelling” duidelijk de voorkeur heeft. Dit is de meest toekomstbestendige oplossing en biedt de meeste continuïteit en kwaliteit van dienstverlening. Daarnaast is het ook risicovol, tijdrovend en waarschijnlijk kostbaar om binnen het huidige Streekarchief EHH een volledig nieuwe organisatie op te tuigen en een aanbesteding en implementatie van een e-Depot uit te voeren. De structurele kosten van beide opties liggen niet ver uit elkaar, maar zoals hiervoor aangegeven zijn de financiële risico’s bij de optie Streekarchief EHH hoger.
- Gezien de randvoorwaarde uit hoofdstuk 3 om een oplossing binnen de provincie Gelderland te zoeken zijn potentiële kandidaat archiefinstellingen beoordeeld. Veel vallen af omdat ze te veel georiënteerd zijn op een eigen stad of streek. Uiteindelijk zijn twee archiefinstellingen geschikt bevonden om aan te sluiten. Dit betreft: Het Gelders Archief (GA) en Streekarchivariaat NW Veluwe (SNWV). Beide hebben ook aangegeven hiervoor open te staan.
- Vervolgens hebben we onderzocht in welke vorm aansluiting bij een andere archiefinstelling het beste gerealiseerd kan worden: via een DVO of via toetreding tot GR archiefinstelling. Los van het feit dat beide archiefinstellingen hebben aangegeven dat het niet mogelijk is om via een DVO dienstverlening af te nemen, gaat onze voorkeur ook uit naar volledige toetreding tot een GR. Dit is de meest toekomstbestendige oplossing, waarbij we ontzorgd worden in de totale (analoge en digitale) dienstverlening. Daarnaast is de besturing efficiënter en eenvoudiger te organiseren.
- Tot slot hebben we beide archiefinstellingen beoordeeld op diverse criteria en uiteraard de financiële gevolgen bij toetreding onderzocht. Uit dit onderzoek komt naar voren dat aansluiting bij het SNWV de voorkeur heeft. Op diverse criteria scoren beide archiefinstellingen gelijk; denk aan uitvoering wettelijke taken, continuïteit van dienstverlening en beschikbaarstelling, robuustheid van de organisatie en het in staat zijn om toekomstige ontwikkelingen op te kunnen vangen. De jaarlijkse kosten bij toetreding tot het SNWV zijn weliswaar hoger (ongeveer € 57.000 voor de 3 gemeenten) dan bij het GA, maar dit wordt vooral veroorzaakt doordat er vanuit het GA geen taken worden uitgevoerd in het kader van cultuur- erfgoed (en educatie). Het SNWV heeft verder nog de volgende pluspunten boven het GA:
    - Visie e-Depot van het SNWV sluit volledig aan bij onze visies op het e-Depot. Hun applicatie voor het e-Depot is ook operationeel en deelnemende gemeenten gaan op zeer korte termijn “overbrengen”. Streven van SNWV is om 1 portaal te maken voor het zoeken naar informatie ongeacht in welk systeem de informatie is opgeslagen.
    - Dienstverlening van SNWV sluit aan bij onze verwachtingen. Groot verschil met GA is dus dat zij wel dienstverlening bieden op het gebied van cultuur- en erfgoed (en educatie). Dit is zelfs een speerpunt in het meerjarenbeleidsplan.
    - Het SNWV treedt echt op als samenwerkingspartner. Bij het GA wordt toch meer afstand ervaren. Bij het GA zijn het Rijk en de gemeente Arnhem “grootaandeelhouders”. Het SNWV heeft gemeenten als partners van vergelijkbare grootte met de onze.
    - Bij toetreding tot het SNWV kan de huidige archiefbewaarplaats en studiezaal in Epe behouden blijven. De analoge archieven blijven op deze locatie, zodat de beschikbaarstelling dichtbij huis georganiseerd kan worden. Dit in tegenstelling bij toetreding tot het GA. De analoge archieven zullen overgebracht moeten worden naar Arnhem.

- Toetreding tot het SNWV past binnen de voorkeursregio voor samenwerking van gemeenten Hattem en Heerde. Ook maakt dit de samenwerking binnen H2O met Oldebroek (die ook onderdeel is van het SNWV) eenvoudiger.

6. Impact organisatorische oplossing

De conclusie van de onderzoeken uit hoofdstuk 5 is dat de voorkeur uitgaat naar de organisatorische oplossing om volledig aan te sluiten bij het Streekarchivariaat NW-Veluwe onder gelijktijdige opheffing van het huidige Streekarchief EHH. In dit hoofdstuk beschrijven we de impact hiervan op het gebied van financiën, personeel en Juridische zaken.

6.1 Financiën

6.1.1 Huidige kosten Streekarchief EHH

De kosten van het huidige Streekarchief EHH bedragen € 171.223 per jaar (bron: begroting 2022, jaarschijf 2023, Streekarchief EHH). De bijdrage per gemeente is gebaseerd op het aantal strekkende meters archief. Grofweg is de verdeelsleutel: Epe 50%, Hattem 25% en Heerde 25%
De bijdrage per gemeente is als volgt:

Streekarchief EHH	Bijdrage 2023	Inwoners	Kosten per inwoner
Gemeente Epe	€ 86.881	33.232	€ 2,61
Gemeente Hattem	€ 41.576	12.273	€ 3,39
Gemeente Heerde	€ 42.766	18.894	€ 2,26
Totalen / Gemiddelde per inwoner	€ 171.223	64.399	€ 2,66

6.1.2 Indicatieve structurele kosten

De structurele kosten bestaan uit:

- Bijdrage Streekarchivariaat NW-Veluwe, waarbij we de bijdrage per hoofdtaak in beeld gebracht hebben.
- Achterblijvende kosten voor archiefbewaarplaats en studiezaal Epe.

Bijdrage SNWV

In paragraaf 5.5 is de berekening van de structurele bijdrage aan het SNWV toegelicht. Hierbij hebben we ook aangegeven dat het SNWV bij toetreding van nieuwe gemeenten ook de huidige kostenverdeling wil herzien. Het is op dit moment natuurlijk onduidelijk hoe dit zal uitpakken, maar veiligheidshalve nemen we nu het gemiddelde mee van kostenverdeling “as is” en kostenverdeling op basis van aantal inwoners.

Gemeente	Beheer analoge en digitale archieven	Advies en toezicht gem. archieven	Cultuur- en erfgoedtaken	Service-verlening	Totaal
Epe	71.000	46.000	25.000	43.000	185.000
Hattem	42.000	27.000	14.000	25.000	108.000
Heerde	51.000	33.000	18.000	31.000	133.000
Totaal	**164.000**	**106.000**	**57.000**	**99.000**	**426.000**

Achterblijvende kosten Streekarchief EHH
Iedere deelnemende gemeente aan het Streekarchivariaat Noordwest Veluwe is zelf verantwoordelijk voor haar eigen archiefbewaarplaats en studiezaal. Deze kosten blijven dus structureel op de begroting van elke afzonderlijke gemeente drukken. Voor Epe Hattem en Heerde blijven een aantal kosten van gemeenschappelijke archiefbewaarplaats over. Dit betreft kosten voor o.a. onderhoud, energie, schoonmaak, ICT-apparatuur etc.

Gemeente	Achterblijvende structurele kosten Streekarchief EHH
Gemeente Epe	€ 31.000
Gemeente Hattem	€ 15.500
Gemeente Heerde	€ 15.500
Totalen	**€ 62.000**

Totale structurele kosten

Gemeente	Totale structurele kosten aansluiting SNWV	Achterblijvende structurele kosten Streekarchief EHH	Totale structurele kosten
Gemeente Epe	€ 185.000	€ 31.000	€ 216.000
Gemeente Hattem	€ 108.500	€ 15.500	€ 124.000
Gemeente Heerde	€ 132.500	€ 15.500	€ 148.000
Totalen	**€ 426.000**	**€ 62.000**	**€ 488.000**

Extra benodigd budget

Gemeente	Totale structurele kosten SNWV	Kosten huidig Streekarchief EHH	Extra benodigd structureel budget
Gemeente Epe	€ 216.000	€ 87.000	€ 129.000
Gemeente Hattem	€ 124.000	€ 41.000	€ 83.000
Gemeente Heerde	€ 148.000	€ 43.000	€ 105.000
Totalen	**€ 488.000**	**€ 171.000**	**€ 317.000**

6.1.3 Incidentele kosten aansluiting

Aansluiting bij het SNWV en opheffing huidige Streekarchief EHH is een complexe aangelegenheid (zie ook hoofdstuk 7). De begeleiding van deze processen kan niet intern georganiseerd worden. Daarbij moet ook rekening gehouden worden met het aanstaande pensioen van de huidige archivaris per 1 april 2023). Extra inhuur voor begeleiding en juridische ondersteuning is dan ook noodzakelijk. Ook dient rekening gehouden te worden met kosten voor migratie van data/content van de website en het collectiebeheerssysteem. Hieronder een overzicht van de incidentele kosten:

Onderdeel	Kosten	Toelichting
Inhuur begeleiding aansluiting SNWV en opheffing Streekarchief EHH	€ 125.000	Inhuur voor 1,5 jaar (78 weken x 16 x € 100)
Migratie website en collectiebeheerssysteem	€ 20.000	Voor elke applicatie € 10.000
Extern juridisch advies	€ 5.000	
Overige ondersteuning (financieel, p&o, juridisch, communicatie etc.)	€ 0	Deze ondersteuning wordt vanuit de eigen organisaties geleverd.
Totalen	**€ 150.000**	

De totale incidentele kosten bedragen dus € 150.000. Dit betekent een incidentele bijdrage per gemeente in de periode 2022/2023 van € 50.000.

In dit advies is de (kosten van) de vervanging van de huidige archivaris niet meegenomen. Vanuit de gemeente Epe zal hier (als centrumgemeente) een afzonderlijk voorstel voor gedaan worden (zie ook verder paragraaf 6.3)

6.1.4 Gevolgen begroting

In onderstaand overzicht is aangegeven wat de incidentele en extra structurele kosten zijn. Hiervoor is binnen de begroting nog geen dekking aanwezig. De budgetaanvraag zal bij de kadernota als nieuw beleid moeten worden opgevoerd.

Gemeente	Incidentele kosten 2022/2023	Extra Structurele kosten vanaf 2024
Gemeente Epe	€ 50.000	€ 129.000
Gemeente Hattem	€ 50.000	€ 83.000
Gemeente Heerde	€ 50.000	€ 105.000
Totalen	**€ 150.000**	**€ 317.000**

NB Zoals hiervoor ook aangegeven betreft het een inschatting van de kosten op basis van diverse onderbouwde aannames. Het kan zijn dat de werkelijke kosten hiervan afwijken (zowel in positieve als negatieve zin).

6.2 Juridisch

Het huidige Streekarchief EHH is een zgn. centrumgemeenteconstructie. Dat betekent dat er geen gemeenschappelijk orgaan is opgericht. Alle bevoegdheden worden uitgeoefend door de bestuursorganen en ambtenaren van deelnemende gemeenten. De GR is dus geen rechtspersoon en heeft uit dat oogpunt ook geen eigen bevoegdheden. Het is een samenwerkingsverband van gemeenten, die hun bevoegdheden gemandateerd hebben aan de centrumgemeente.

Vanuit dit perspectief is het dan ook niet mogelijk om als Streekarchief EHH te “fuseren” met het SNWV. Iedere gemeente zal zelf een besluit moeten laten nemen door college en gemeenteraad om uit het huidige Streekarchief EHH te treden en aan te sluiten bij het SNWV.

6.2.1 Gevolgen opheffing huidige Streekarchief EHH

In artikel 9 en 11 van de huidige GR zijn de voorwaarden opgenomen voor wijziging, uittreding en opheffing van de GR.

Concreet betekent dit het volgende:

- De gemeenteraden en colleges van de drie deelnemende gemeenten moeten een gelijkluidend besluit nemen om de GR op te heffen.
- Tenminste twee maanden voor het tijdstip van opheffing van de GR, moet de gemeenteraad van Epe, met instemming van de raden van Hattem en Heerde, een regeling vaststellen t.a.v. de financiële gevolgen van de opheffing.
- De opheffing komt pas tot stand nadat de deelnemers aan de (financiële) verplichtingen die voortvloeien uit de in 2 genoemde regeling hebben voldaan.
- De opheffing van de GR is pas officieel na bekendmaking. De gemeente Epe maakt de opheffing van de regeling voor alle drie deelnemende gemeenten bekend in het Gemeenteblad van Epe.

Archiefbewaarplaats en studiezaal

Bij het opheffen van de huidige GR betekent dit dat gemeente Epe niet meer het mandaat heeft om de bevoegdheden voor Hattem en Heerde uit te oefenen. Deze bevoegdheden moeten dus worden overgedragen aan het SNWV.
Momenteel hebben de gemeente Hattem en Heerde hun overgebrachte analoog archief opgenomen in een gezamenlijke archiefbewaarplaats. De aanleg hiervan is gefinancierd door de drie gemeenten samen. Ook wordt gebruik gemaakt van de studiezaal voor onderzoek in dit archief en werkzaamheden vrijwilligers. Deze situatie zal ook zo blijven na aansluiting bij het SNWV. Dit betekent:

- De gemeente Epe moet een overeenkomst met gemeenten Heerde en Hattem afsluiten voor de beheerkosten (denk aan onderhoud, schoonmaak, gas, elektra etc.) van de archiefbewaarplaats en studiezaal. In paragraaf 6.1.2 is al ingegaan op de financiële gevolgen hiervan.
- Met het SNWV moeten nadere afspraken gemaakt worden over de te leveren beschikbaarstelling vanuit de archiefbewaarplaats en studiezaal.

6.2.2 Aanbestedingsregels

Bij publiek-publieke samenwerking zijn er binnen het Europese aanbestedingsrecht uitzonderingsgronden op aanbestedingsverplichtingen die met name in Europese jurisprudentie zijn ontwikkeld. Het aansluiten bij het SNWV en het mandateren of delegeren van de taken zoals beschreven in paragraaf 5.2.3 voldoet naar verwachting aan deze voorwaarden, waardoor aanbesteding niet noodzakelijk is.

Voor dit onderzoek is een globale toets uitgevoerd. Vanuit het vervolgproject voor aansluiting bij het SNWV is het goed om hier zekerheid over te verkrijgen.

6.2.3 Aansluittraject

Het Streekarchivariaat NW-Veluwe staat positief tegenover toetreding van nieuwe deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling. Hieronder wordt uitgewerkt welke voorwaarden voor aansluiting gelden. Daarnaast is het SNWV momenteel bezig met een evaluatie van haar huidige samenwerking en organisatievorm. De mogelijke consequenties hiervan worden ook hieronder nader toegelicht.

Voorwaarden toetreding SNWV
In de huidige gemeenschappelijke regeling Streekarchivariaat NW Veluwe (Centrumgemeente constructie) zijn geen specifieke voorwaarden opgenomen voor toetreding van nieuwe gemeenten. Vast ligt wel dat de colleges en gemeenteraden van de huidige deelnemende gemeenten akkoord moeten gaan met de toetreding. Verder heeft de archiefcommissie van het SNWV aangegeven dat men openstaat voor toetreding, maar dan wel via een “volledige toetreding”. Een constructie waarin het SNWV een DVO aangaat met een gemeente wordt als nodeloos gecompliceerd gezien en het komt de continuïteit van het archiefbeheer ook niet ten goede.

De archiefcommissie van het SNWV heeft verder aangegeven dat ze bij het proces van toetreding van Epe, Hattem en Heerde ook de huidige kostenverdeelsystematiek onder de loep willen nemen en mogelijk willen aanpassen, onder de voorwaarde dat het niet gaat leiden tot een toename van de bijdragen van de huidige deelnemers aan het SNWV.

Organisatievorm SNWV
Het SNWV heeft door KB&P een evaluatie van haar huidige samenwerking en organisatievorm laten uitvoeren. Het advies vanuit KB&P is hierbij om de organisatievorm te wijzigen in een bedrijfsvoeringsorganisatie. Voordeel hierbij is dat het SNWV dan rechtspersoonlijkheid krijgt en bovendien ook flexibeler wordt in de indeling van de eigen organisatie.

De bedrijfsvoeringsorganisatie is een nieuwe lichte samenwerkingsvorm in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De belangrijkste verandering is de introductie van een enkelvoudig bestuur in plaats van een geleed bestuur. Op die manier wordt bestuurlijke drukte deels voorkomen en wordt de aansturing van de bedrijfsvoeringsorganisatie eenvoudiger.
De bedrijfsvoeringsorganisatie kan uitsluitend worden ingesteld bij zogenoemde collegeregelingen. Dat zijn regelingen waaraan uitsluitend colleges van burgemeester en wethouders deelnemen. Daarmee is ook de samenwerking per definitie beperkt tot uitvoering of bedrijfsvoering (de wettelijke verantwoordelijkheid van het college).

In de archiefcommissie van het SNWV van 9 februari jl. is het principebesluit genomen om de organisatievorm (conform advies KB&P) te wijzigen in een bedrijfsvoeringsorganisatie. Verder is besloten dat bij de inrichting van de bedrijfsvoeringsorganisatie ook de mogelijk nieuw toetredende gemeenten betrokken worden. Hiermee kunnen de nieuwe deelnemers ook meedenken en besluiten over de inrichting. Voorgesteld wordt verder om de bestuurders van de bestaande deelnemenede gemeenten en de mogelijk toetredende gemeenten hierover na de verkiezingen gezamenlijk verdere afspraken te laten maken.

De overgang van organisatievorm van het SNWV van een centrumgemeente constructie naar een bedrijfsvoeringsorganisatie, betekent dat de taken die uitgevoerd worden door het SNWV worden gedelegeerd i.p.v. gemandateerd (in de huidige situatie). Overigens wijzigt hiermee niet het zorgdragerschap van het college voor de archiefbescheiden van de gemeente (artikel 30, lid 1 Archiefwet). Alleen de uitvoering van “beheertaken” wordt dan gedelegeerd i.p.v. gemandateerd.

6.3 Personeel
Binnen het huidige Streekarchief EHH is alleen onze huidige archivaris Gerrit Kouwenhoven werkzaam. Bij de overgang naar het Streekarchivariaat NW Veluwe moet er rekening mee worden gehouden dat Gerrit met ingang van 1 april 2023 met pensioen gaat. De gemeente Epe is verantwoordelijk voor het personeel en zal dan ook een oplossing qua vervanging in de periode 1-4-2023 tot 31-12-2023 moeten vinden. Mogelijk oplossingen zouden kunnen zijn:
- Inhuur vanuit het SNWV. Voordeel is dat deze persoon al bekend raakt met archieven en organisaties van Epe, Hattem en Heerde.
- De projectleiding voor aansluiting bij het SNWV (2 dagen per week) combineren met inhuur voor vervanging Gerrit.

7. Vervolgstappen

7.1 Planning/mijlpalen

Hieronder worden de vervolgstappen/mijlpalen op een rij gezet:

Activiteit	Wie	Planning
Behandeling advies en initiatie samenwerking		
Behandeling advies in Bestuurscommissie Streekarchief • Bestuurscommissie adviseert over inhoud en vervolgstappen.	Gemeenten	April/mei 2022
Behandeling advies in colleges deelnemende gemeenten. • Principebesluit nemen om toe te treden tot SNWV, onder voorbehoud van goedkeuring raad (budgetrecht).	Gemeenten	Mei/juni 2022
Gezamenlijke bestuursvergadering huidige deelnemers SNWV en bestuurders Hattem, Heerde en Epe. Doel: afstemming toetreding, organisatie etc.	Gemeenten en SNWV	Juni 2022
Informatieve behandeling in gemeenteraad. • Informeren over de ontwikkelingen en denkrichting • De nieuwe gemeenteraden uitnodigen voor een rondleiding/presentatie archief .	Gemeenten	September 2022
Samenstellen projectgroep om de opheffing van huidige Streekarchief EHH en toetreding tot SNWV uit te voeren. In deze periode dient ook een projectleider aangetrokken te worden om dit te begeleiden. • Fase 1: Voorbereiden college en raadsvoorstel voor toetreding SNWV en opheffing Streekarchief EHH • Fase 2: Implementeren van toetreding SNWV	Gemeenten en SNWV	Juli 2022
Behandeling begroting in de gemeenteraad. • Hierin dient de dekking van incidentele kosten 2023 geregeld te worden en melding worden gemaakt van de voorgenomen toetreding tot de gemeenschappelijke regeling SNWV en de structurele kosten die daarmee gemoeid zijn.	Gemeenten	November 2022
Fase 1: Verkenning/voorbereiding toetreding SNWV en opheffing Streekarchief EHH		
Samen met SNWV afspraken maken over toetredingsvoorwaarden, dienstverlening, verdeelsleutel kosten, etc. Daarnaast ook gezamenlijk de invulling van de organisatievorm van het SNWV bepalen.	Gemeenten en SNWV	Q3/Q4 2022
In beeld brengen van benodigde acties voor opheffen streekarchief EHH, denk aan financiële regeling opheffing, personele gevolgen opheffing, contracten beheerkosten archiefbewaarplaats etc.	Gemeenten en Streekarchief EHH	Q3/Q4 2022
Voorstel maken voor aanpassing van de GR i.v.m. toetreding Epe, Hattem en Heerde en nieuwe organisatievorm.	SNWV	Q4 2022
Voorstel maken voor aansluiting bij SNWV en opheffing huidig Streekarchief EHH, inclusief de structurele kosten.	Gemeenten en Streekarchief EHH	Q4 2022
Besluitvorming toetreding Epe, Hattem en Heerde door de colleges en gemeenteraden van de huidige deelnemende gemeenten.	SNWV	Q1 2023
Besluitvorming toetreding tot SNWV en opheffing Streekarchief EHH door de colleges en gemeenteraden van Epe, Hattem en Heerde.	Gemeenten	Q1 2023
Structurele kosten bijdrage gemeenschappelijke regeling SNWV ramen in de Kadernota 2024 en de begroting 2024 bij behandeling van de begroting in de gemeenteraad	Gemeenten	November 2023
Fase 2: Implementeren toetreding SNWV en opheffing Streekarchief EHH		
Op tactisch/operationeel niveau procesafspraken maken om aansluiting per 1-1-2024 mogelijk te maken en activiteiten t.b.v. de overgang naar SNWV, zoals migratie data website en collectiebeheerssysteem. Denk ook aan het maken van afspraken over realisatie van de inhoudelijke randvoorwaarden rondom het e-Depot.	Gemeenten/ SNWV	Q2/Q3/Q4 2023

Aanpassen organisatie (denk aan bijv. werven extra medewerkers) als gevolg van toetreding Epe, Hattem en Heerde.	SNWV	Q2/Q3/Q4 2023
Alle acties afronden voor opheffing huidig Streekarchief EHH	Gemeenten/ Streekarchief EHH	Q2/Q3/Q4 2023
Ingangsdatum aansluiting SNWV		1-1-2024

Aanpak

Voorstel is om de vervolgstappen ook projectmatig aan te pakken. Onder leiding van een interim projectleider dient een projectgroep samengesteld te worden met vertegenwoordiging van de gemeenten Hattem, Heerde, Epe, Streekarchief EHH en Streekarchivariaat NW Veluwe. Daarnaast dient een adviseur op het gebied van financiën, p&o, jz, informatiemanagement en cultuur aangesloten te worden.

Gezamenlijk dient op basis van bovenstaande grove planning een plan van aanpak opgesteld te worden, met een beschrijving van de aanpak en detailplanning van de te ondernemen acties.

De projectleider vormt samen met één vertegenwoordiger van de Archiefcommissie EHH en één van de Archiefcommissie SNWV de stuurgroep.